საქართველოს სოც.-ფედერალისტთა სარევოლიუციო პარტია „ს-ფ“ მთავარ კომიტეტის ორგანო

სოციალისტ-ფედერალისტი

ხუთშაბათი აპრილის 28 1921 წ.

ფასი 100 მანეთი

რედაქციის მისამართი: დამფუძნებელი კრების ქ. № 6

ტელეფონი 12—29

მიიღება ხელის მოწერა „სოციალისტ-ფედერალისტზე“

სახლში მიტანით გაზეთი ღირს თვეში 3000 მან.

ღრმად დამწუხარებული და უნუგეშო მეუღლე მარიამ ივანეს ასული ფარეზაშვილისა აუწყებს ნათესავებს და ნაცნობებს რომ ძვირფას და დაუვიწყარ ქმრის

დავით მიხეილის ძის ფარეზაშვილის

გარდაცვალებიდან 40 დღის თავზე გადახდილ იქმნება პანაშვიდი ხუთშაბათს აპრილის 28-ს 12 საათზე ვერის წმინდა ნიკოლოზის სასაფლაოზე

899

ღრმად დამწუხრებული გიორგი ივანეს ძე ქართლამშვილი აუწყებს ნათესავთ ნაცნობთ და მეგობრებს, რომ ძვირფას მის სიძის

დავით მიხეილის ძის ფარეზაშვილის

გარდაცვალებიდან 40 დღის თავზე გადახდილი იქნება პანაშვიდი ხუთშაბათს აპრილის 28-ს, 12 საათზე ვერის წმინდა ნიკოლოზის სასაფლაოზე.

9 0

მწერალთა კავშირის საბჭო მწუხარებით აუწყებს პატივცემულ საზოგადოებას კავშირის წევრის

ბეგლარ ახოსპირელის

გარდაცვალებას.

21

ქაიხოსრო იასონის ძე და ოლგა იოსების ასული ქავთარაძეები შვილებით მარგარიტათი და ლიზიკოთი გამოუთქმელის მწუხარებით აცნობებენ ნათესავებსა და ნაცნობებს ძვირფას ძმისწულისა და ბიძაშვილის

ელენე ტერენტის ასულის ყუბანეიშვილის

ტრაგიკულად გადაცვალებას. პანაშვიდები ყოველ დღე საღამოს 6 საათზე, გამოსვენება შაბათს 30 აპრილს დილის 10 საათზე საკუთარი ბინიდან ნორიოს აღმართი სახლი № 9 კუკიის წმ. ნინოს სასაფლაოზე დასაკრძალავად.

ლევან ალექსანდრესძე, დედა მისი ნინო ზაქარიას ასული და და მარიამ ალექსანდრეს ასული ყუბანეიშვილები, მწუხარებით აუწყებენ ნათესავებსა და ნაცნობებს პირველი საყვარელი მეუღლის, მეორე და მესამე რძლის

ელენე ტერენტი ქავთარაძის ასულის ყუბანეიშვილის

ტრაგიკულად გარდაცვალებას. პანაშვიდი ყოველ დღე საღამოს 6 საათ. ნორიოს აღმართი № 9 გამოსვენება კუკიის წმ. ნინოს სასაფლაოზე დასაკრძალავად შაბათს 30 აპრილს დილის 10 საათზე.

1001

ტერენტი იასონის ძე, მეუღლე მისი ივლიტა თირმურაზის ასული შვილებით დომინიკეთი და გიგით, მღ. იასონ ხოსიას ძე და ნატალია ლუარსაბის ასული, გალაქტიონ იასონის ძე და მეუღლე მისი მარგარიტა ქავთარაძეები გულითადის მწუხარებით აცნობებენ ნაცნობებსა და კეთილებს

ელენე ტერენტი ქავთარაძის ასულის ყუბანეიშვილის

ტრაგიკულად გარდაცვალებას. პანაშვიდები ყოველ დღე საღამოს 6 საათზე. გამოსვენება შაბათს აპრილის 30 დილით 10 საათზე საკუთარი ბინიდან ნორიოს აღმართი სახლი № 9. კუკიის წმ. ნინოს სასაფლაოზე დასაკრძალავად.

1920 წლის 20 თებერვალს ქ. დვინსკში გარდაიცვალა 6 წლის გადაკარგული საყვარელი და მუდამ დაუვიწყარი ინჟინერი

კოტე გიორგის ძე ვეფხვაძე

რასაც აუწყებენ ნათესავებს და ნაცნობებს თავზარდაცემული გულდაუთქმელი მშობლები: გიორგი ვახუშტის ძე და ოლღა იოსების ასული, ძმა ტერენტი გიორგის ძე და რძალი ნინა აპოლონის ასული.

992

გულდამწვარი დედა ნინა და ... ვეფხვაძეები აუწყებენ ნათესავებს და ნაცნობებს, რომ მათი ძვირფასი საყვარელი ძმა მუდამ დაუვიწყარი ინჟინერი

კოტე გიორგის ძე ვეფხვაძე

6 წლის გადაკარგული გარდაცვლილა ქ. დვინსკში 20 თებერვალს 1920 წელს.

992

გულ მოკლული და ღრმა მწუხარებაში მყოფნი: მიხეილ ალექსი ანტონის ძე, ამღრზდელი მამიდა კესარია ვახუშტის ასული და მამიდაშვილები მალვა და პავლე მანჯავიძეები აუწყებენ ნათესავებს და ნაცნობებს, რომ მათი საყვარელი და მუდამ დაუვიწყარი

ინჟინერი კოტე გიორგის ძე ვეფხვაძე

6 წლის გადაკარგული გარდაცვლილა ქ. დვინსკში 20 თებერვალს 1920 წ.

992

გულ დამწვარი მშობლები სპირიდონ ლავრენტის ძე და სალომე სვიმონის ასული ხუროშვილები შვილებით შურა ნინა და დათიკო აუწყებენ ნათესავთა და ნაცნობთა, რომ პირველთა შვილი და ბოლოთა და

ანეტა

სამშაბათს აპრილის 26 გარდაიცვალა გამოსვენება დღეს აპრილის 28 დილის 10 საათზე, საკუთარ სახლიდან ჩერქეზიშვილის ქუჩა № 39, დაკრძალვა დიდუბის ეკლესიის გალავანში

993.

ღრმად დამწუხრებული დეიდა ევგენია სვიმონის ასული ინაძისა ქმრით და შვილით აუწყებს ნათესავთ და მეგობრებს რომ სამშაბათს 26 აპრილს გარდაიცვალა მისი დისწული 1-ლ ქალთა გიმნაზიის მოწაფე

ანეტა ხუროშვილი

დასაფლავება ხუთშაბათს 28 აპრილს დიდუბის ეკლესიის გალავანში.

995

სამშაბათს 26 აპრილს გარდაიცვალა დაუვიწყარი მოწაფე 1-ლი ქალთა გიმნაზიისა

ანეტა ხუროშვილი

რასაც მწუხარებით აუწყებენ დეიდა პელაგია სვიმონის ასული გაგლოშვილისა შვილებითა. დაკრძალვა დღეს 28 აპრილს დიდუბის ეკლესიის გალავანში.

994

სამშაბათს 26 აპრილს ხან მოკლე ავადმყოფობის შემდეგ გარდაიცვალა საყვარელი დის წული

ანეტა ხუროშვილი

რასაც მწუხარებით აუწყებს ნათესავთ მეგობართ და ნაცნობთ ბარბარე სვიმონის ასული ბორისენკო დაკრძალვა დღეს 28 აპრილს დიდუბის ეკლესიის გალავანში.

996

ქალთა პირველ გიმნაზიის მე-6 კლასის მოწაფეები ღრმა მწუხარებით აუწყებენ ნათესავთ და ნაცნობთ საყვარელი ამხანაგის

ანეტა ხუროშვილის

გარდაცვალებას, რომლის დაკრძალვაც დღეს არის დანიშნული

914

ქალთა პირველ გიმნაზიის მეშვიდე კლასის მოწაფეები აუწყებენ მეგობართ და ნაცნობთ, რომ ხანმოკლე ავადმყოფობის შემდეგ გარდაიცვალა მათი ძვირფასი და დაუვიწყარი ამხანაგი

ანეტა

1000

თავზარ დაცემულნი და გაუბედურებულნი დედა ივდითი, მეუღლე მარიამი შვილები ნესტორ, მიშა, ლადიკო, გიორგი, თამარა, ქეთო, მელანია და ანნა იმნაიშვილები გამოუთქმელი მწუხარებით აუწყებენ ნათესავთ, ნაცნობთ და ამხანაგებს საყვარელ დაუვიწყარ და ძვირფას

დავით მიხეილის ძე იმნაიშვილის

უდროოდ გარდაცვალებას სოფ. შუხუთში (გურია)

997

რკინის გზა

საქ. საბჭოთა რესპუბლიკას ამ ჟამად ორი მთავარი მიზანი აქვს: 1. განმტკიცება საქართველოში სოციალისტური საბჭოთა რესპუბლიკისა და 2) ყოველმხრივ დახმარება რუსეთს სარევოლიუციო ბრძოლაში.

პირველი მიზანი იმდენად დიდია განსაკუთრებით რუსეთისათვის, რომ საქართველოს საბჭოთა რეჟიმის განმტკიცებისათვის ის ვალდებულია თვით დაეხმაროს საქართველოს, მოაკლოს თავის ღარიბს სალაროს ნაწილი ქონებისა და ხელი გაუწოდოს ქართველ გლეხს და მუშას.

საქართველო აზიის კარია, საქართველო პროპაგანდისტებით დასახლებული ქვეყანაა, მეტად კულტურული, თაოსნიანი და ენერგიული. აზიაში გამოსადეგი ჩვეულებრივი კულტურული ძალა საქართველოში დაუშრეტელია, აქ უნდა შეიქმნეს ახლანდელს პირობებში მაქსიმალურად ხელსაყრელი პირობები ცხოვრებისა. რუსეთის რევოლიუციის მიზნებისათვის აზიაში უდიდესი მნიშვნელობა აქვს საქართველოს ძალების გამოყენებას. [illegible] აზიაში, არც ერთი ერი [illegible] არ მისცემს რევოლიუციას იმდენს სამსახურო ძალას, რამდენსაც საქართველო, თვითმპყრობელობის დროსაც, კადეტებ-მენშევიკების ხანაშიაც ქართველობას ჰეგემონის როლი ქონდა დაპყრობილი კავკასიაში.

ყოველივე ზომაა საჭირო ამ ხალხის რევოლიუციასთან დასაკავშირებლად. ნურავინ იფიქრებს, რომ ქვეყანას ლამაზი იდეები ამოძრავებენ, არა, დიადი აზრი და დიადი საქმე ერის ხასკვს უნდა შეადგენდეს. მიეცით ხალხს საკმაო პური, ხორცი, ტანისამოსი, წიგნი, გზა და სხვა, თქვენ მოკრებთ ხალხის სიმპატიასაც. ამ მხრივ ჩვენ დაუღალავად უნდა ვიმუშაოთ.

საქართველოს საბჭოთა რესპუბლიკის განმტკიცებისათვის საჭიროა მრავალი ზომების განხორციელება. ყოველ ზომას ჩვენ შევხედავთ საქმის ცოდნით და დაწვრილებით, [illegible] მაგრამ მკაცრი კრიტიკას ვაწარმოებთ, რომ საერთო საქმე ვაკეთოთ.

ყოველ შემთხვევაში ჩვენ ერთი რამ უნდა ურჩიოთ საქართველოს [illegible]: დიდი საკითხების [illegible] დროს საკითხების განხილვა [illegible] საჯაროდ. როგორც [illegible] არსებობს როგორც ცენტრალური ისე რაიონული ორგანიზაციები კომუნისტური პარტიისა, განა არ შეიძლება პარტიის ორგანიზაციათა შეერთებული კრებები მოწვევა, ვიდრე საბჭოები ... საერთო [illegible] საკითხები [illegible] შეიძლება. [illegible] შემოზიდეს [illegible] ზომის გასატარებლად [illegible] ბევრი შეცდომაც გამოირკვევა და [illegible] შეიძლება ... მიიღებს [illegible] [illegible] საკითხების [illegible] სკოლის საქმე, [illegible] სამხედრო [illegible] ფართო [illegible] კრებებზე განხილვა, მუშაობის პრესაში გამოტანა და სხ.

რკინის გზის შესახებ [illegible] დამახასიათებელია იმისა თუ რამდენი ზიანი შეიძლება მოიტანოს [illegible] საკითხს ... ფართოდ, როგორც ამას ჩვენ ... [illegible] ... არც [illegible] ხმებს, არც მითით-მოითის, არც [illegible].

ეხლა დაუბრუნდეთ ბიოლაპირ რკინის გზის საქმეს, ბევრი დადგენილებანი რკინის გზის საქმეში [illegible] უნდა იქნეს გადასინჯული თანახმად საქართველოს და რევოლიუციის ინტერესებისა. ჩვენ ხელმიუწვდომით გაცნობილი ვართ ამ საკითხს და მიგვაჩნია ზნეობრივ მოვალეობათ ეხლავე მივაქციოთ რევკომის ყურადღება იმ შედეგების, რასაც მოგვიტანს ჩვენ ყველა ის დადგენილებები, რომელიც ლიკვიდ მიღებულია. ამიტომ ჯერ გავარჩიოთ საქმის მთელი ვითარება თავიდან ბოლომდე.

იმ პროექტში, რომელიც ... სანდოთ და [illegible] გამომიცემით

მუშა-მოსამსახურეთა საყურადღებოდ

სახალხო სასურსათო კომისარიატის განმანაწილებელი განყოფილება ამით აცხადებს მუშა-მოსამსახურეთა საყურადღებოდ, რომ ყოველგვარი სურსათ-სანოვაგე განაწილებული იქნება მუშათა მაგიდიდან საერთო წესით, რაც წინასწარ გამოცხადებული იქნება გაზეთებში. ასეთივე წესით მომავალ უქმეებისთვის იქნება განაწილებული პაპიროსი და ღვინო, ამიტომ ყოველგვარი კერძო ჯგუფების თხოვნები ზემოხსენებულ საგნების მისაღებად უყურადღებოთ იქნება დატოვებული.

განმანაწილებელი განყოფილების გამგე ხატურია.

22 მდივანი დ. მგალობლიშვილი.

განცხადება

ყველა იმ დაწესებულებებს, რომლებიც ჰღებულობენ რძეს სახალხო სასურსათო კომისარიატის ორდერებით,—წინადადება ეძლევათ წარადგინონ სახ. სასურ. კომისარიატის სარძეო სექციაში ახალი მოთხოვნილებანი, სადაც სისწორით უნდა იქმნეს აღნიშნული რძის მიმღებთა და საჭირო რძის რაოდენობა. ეს ცნობები და მოთხოვნილებანი წარმოდგენილ უნდა იქმნენ სარძეო სექციაში 30 აპრილამდის. ვინც არ წარმოადგენს ცნობებს, რძეს აღარ მიიღებს.

ორდერების მიღება შეიძლება 30 აპრილს 12-2 საათამდე.

სარძეო სექციის უფროსის თანამდებობის დროებით აღმასრულებელი

22 პ. ცურინოვი.

როსტოვის ოლქის გზათა უწყების მიერ უკვე დამტკიცებულია, შედიან ვლადიკავკავის და ყოფილი ამიერ კავკასიის რკ. გზები შემდეგი სახით: ვლადიკავკავის გზა გაყოფილია 5-ათ და ამიერკავკასიის 3 განყოფილებად. ეს უკანასკნელი სამი განყოფილება, ისაზღვრება ახლად აღმოცენებულ აღერბაიჯანის, საქართველოს და სომხეთის რესპუბლიკის ფარგლებით და უნდა იწოდებოდენ აღერბაიჯანის, საქართველოსა და სომხეთის გზების განყოფილებად. თვითეული განყოფილება ამ გზების ინარჩუნებს თავისივე ადმინისტრაციას, ენას და სხვ.. ესე იგი ადმინისტრატიული ორგანიზაცია გზების და წესრიგი რჩება ძველი.

რეორგანიზაცია უნდა შეხებოდა არსებით საქმიანობას: ე. ი. ყველა ეს განყოფილებები გზებისა უნდა ამუშავებულიყვნენ თანახმად საბჭოთა რკ. გზების ახალი დებულებისა და როსტოვიდან გამომდინარე განკარგულებათა მიხედვით.

ვლადიკავკავის გზის გაყოფა ხუთ განყოფილებად მომხდარია ნაციონალურ და ტერიტორიალურ პირობათა ადგილობრივად შეფარდების მიხედვით, როგორც მაგალითად ყუბანის განყოფილება, დაღესტანის, როსტოვის და სხვა. ყველა ეს რვა განყოფილება ემორჩილება როსტოვის გზათა ოლქის უწყებას; მაგრამ ინარჩუნებენ თავის სამგზავრო და საქონლის ვაგონების პარკს, აგრეთვე თავის პარკს ორთქმავლებისა, ინიციალებს და ტრაფარეტებსაც კი. ჯამს მთელი პარკების, ვაგონების და ორთქმავლებისას ადგენს როსტოვის ოლქის პარკი. მთელი მოძრავი შემადგენლობა ამ რვა განყოფილებათა თავისუფლად მოქმედებენ როსტოვის ოლქის საზღვრებში, მხოლოდ თვითეული განყოფილება ცალკე აწარმოებს აღრიცხვას, თუ რამდენი ვაგონი და რამდენი ორთქმავალი ამა თუ იმ განყოფილების საზღვრებს გადასცილდა—მაგ. საქართველოს გზების განყოფილება თავისუფლად და დაუბრკოლებლად გზავნის თავის ვაგონებს სომხეთისა და აზერბეიჯანის განყოფილების ტერიტორიებზე აგრეთვე თავისუფლად ღებულობს მათგან. მხოლოდ ორ დღეში ერთხელ როსტოვს აწვდის წერილობით ცნობას რამდენი გავიდა და რამდენი შემოვიდა ვაგონებისა და ორთქმავლების რიცხვი;

რიცხვის გარდა უკანასკნელებზე სერიასაც უჩვენებს, ნომრები ამ ვაგონებისა და ორთქლმავლების ირკვევა აღწერის შემდეგ რომელსაც აწარმოებენ. განყოფილებები თვითეული თვის პირველ რიცხვში. შემდეგ თვითეული განყოფილება ამ გზებისა აქვს რა თავის პარკი ვაგონების და ორთქლმავლების ადგილობრივი პირობების თანახმად თხოულობს დამატებითი სასწრაფო მატარებლების დანიშვნას საჭიროების მიხედვით რაზედაც როსტოვმა არ შეუძლია არ მისცეს თანხმობა თუ ესა თუ ის განყოფილება თავისი საშუალებით ავითარებს ან აძლიერებს მოძრაობას. როსტოვს, რასაკვირველია, შეუძლია უფრო დიდ სახელმწიფოებრივ საკითხთა გამო დროებით შეამციროს მოძრაობა, მიავლინოს ნაწილი მოძრავის შემადგენლობისა და ორთქლმავლებისა სხვა და სხვა განყოფილებებში, მაგრამ საერთოდ ის იძულებული იქნება ანგარიში გაუწიოს ამა თუ იმ განყოფილების მოთხოვნილებებს და დააკმაყოფილოს ის თავისივე სამოძრავო საშუალებათა მიხედვით. ამ გვარად საქმის დაყენება განყოფილებებში ავითარებს და აუკეთესებს მატარებელთა მოძრაობას, აკმაყოფილებს ადგილობრივ მოთხოვნილებებს, ამ სიტყვის სრული მნიშვნელობით, ვინაიდან ამა თუ იმ განყოფილების ადმინისტრაცია უფრო ახლოს იცნობს ადგილობრივ მკვიდრთა მოთხოვნილებებს და ამათ გარდა ქმნის ერთგვარ შეჯიბრებას განყოფილებათა შორის, რაც მოგვცემს უდიდეს ნაყოფიერებას რკინის გზის ტრანსპორტის განვითარებისათვის.

განყოფილებებსა და როსტოვს შორის დამოკიდებულების საწარმოებლად სავალდებულო იქნება რუსული ენა.

როგორც სჩანს პირველი პროექტი უარყვეს და ამ ჟამად ხდება ცალკე რესპუბლიკათა გზების (თუ გნებავთ განყოფილებების სახითაც) გაუქმება და ისწრაფვიან აღადგინონ მთლიანი ყოფილი ამიერ-კავკასიის გზა. ამის და მიხედვით ადგილობრივ პირობებს ყურადღება არ ექცევა და ამიერ-კავკასიის საბჭოთა რესპუბლიკები და განსაკუთრებით საქართველო ჩავარდება მეტად ცუდ მდგომარეობაში.

ასე მაგალითად თუ მივიღებთ მხედველობაში ამიერ-კავკასიის რკინის გზის მუშაობას 1913 წ. დავინახავთ შემდეგს: მაშინ, როდესაც მის დასავლეთ უბანში (ეხლანდელი ჩვენი გზა) მოძრაობდა 5—წყვილი სახალხო და 8—წყვილი საბარგო მატარებლების, მის სამხრეთ უბანში (ახლანდელი სომხეთის გზები), მოძრაობდა 1 სახალხო და 2 წყვილი საბარგო მატარებლების. საქართველოსა და სომხეთის გამოყოფის შემდეგ სომხეთში სრულიად შეჩერდა რკინის გზებზე მოძრაობა და საქართველოს რკინის გზებზე კი 1919 წელში მოძრაობდა 5 წყვილი სახალხო (და ეს რიცხვი მატარებლებისა ვერ აკმაყოფილებდა ცხოვრებათა მოთხოვნილებას) და 6 წყვილი საბარგო მატარებლების. ამ ჟამად გზების შეერთების გამო კომისიამ დააწესა ყოფილ საქართველოს რკინის გზებისთვის ერთი სახალხო და 3 ნახევარი საქონლის მატარებელი და ამდენივე რიცხვი ყოფილ სომხეთის გზებისთვის. ამის და მიხედვით საქართველოს გზებს ორთქლმავლებისა და ვაგონების ზედმეტი რიცხვი აღმოუჩნდა, სომხეთის გზებს კი ნაკლები, და აი, ამიტომ მთელი ზედმეტი რიცხვი ვაგონებისა და ორთქლმავლების ტფილისიდან უნდა გადაეცეს ნაწილი ალექსანდროპოლს და ნაწილი ბაქოს.

მიიღეთ მხედველობაში ამიერ-კავკასიის ტერიტორიათა რაოდენობა, მცხოვრებთა რიცხვი, მოძრაობის სიდიდე, ესე იგი გაითვალისწინეთ რეალური მდგომარეობა და სთქვით, განა შეიძლება ასე დანაწილება რკინის გზის მოძრავი საშუალებებისა?

ამ გვარ შეუსაბამო აზრის წინააღმდეგ ხმის ამომღები არავინ არის, ვინაიდან მცოდნე ადმინისტრაცია საქართველოს გზების ნაწილისა შეცვლილია სხვებით და ნაწილი კი არის ჩამოყენებული მცირე ხარისხის თანამდებობაზე.

ენის, მოძრავის შემადგენლობის და ორთქლმავლების დაკარგვით საქართველოს რკინის გზები ფაქტიურად კარგავს ყველაფერს თუმცა უნდა ითქვას გადაჭრით, რომ არსად საბჭოთა რუსეთის ტერიტორიაზე არ შენახულა ისე ორთქლმავლები და ვაგონები, როგორც საქართველოში და მისი რკინის გზათა პარკის მაცდური მიმზიდველობაც ბუნებრივია.

გზების ამგვარი გაერთიანების ერთ ერთ საბუთად მოჰყავთ ჩვენი მთავარი სახელოსნო ურომლისოდაც აღერბაიჯანის და სომხეთის გზებს მოქმედება არ შეუძლიათ, მაგრამ ეს გამიზეზებაა, ვინაიდან საქართველო, აღერბეიჯანი და სომხეთის რესპუბლიკის ცალ-ცალკე არსებობის დროს ჩვენ მთავარ სახელოსნოში მუდმივ სწარმოებდა შეკეთება სომხეთისა და აღერბაიჯანის რკინის გზების ვაგონებისა და ორთქმავლების, რაც შეიძლებოდა მომხდარიყო განყოფილებების და დამოუკიდებლათ არსებობის ჟამსაც.

ამგვარად შეერთება გზების არის დასაწყისი საქართველოს რესპუბლიკის ფიზიონომიის დაკარგვის, ვინაიდან ამ შემთხვევაში არ ექცევა სათანადო ყურადღება ქართველი ხალხის ინტერესებს და მოთხოვნილების დაკმაყოფილებას და იგი კარგავს უმთავრეს ძალას სარკინის-გზო ტრანსპორტის პროგრესისას.

გზების განყოფილებათა არსებობა საერთოდ [illegible] საქართველოს გზების განყოფილებისა [illegible] რამც თუ გააუარესებდა მდგომარეობას, არამედ, პირიქით, რკინის გზის ტრანსპორტის განვითარება—დაჩქარებული ტემპით წინ წავიდოდა.

განყოფილებათა არსებობის ჟამს საქმის დაყენება ასე წარმოიდგინება:

1) თვითეულ განყოფილებას გზისას აქვს თავის საკუთარი პარკი მოძრავი შემადგენლობისა და ორთქლმავლებისა, 2) ვაგონები და ორთქლმავლები გაიგზავნებიან როსტოვის ოლქის გზებზე პირდაპირი მატარებლებით დაუბრკოლებრივ - სამაგიეროს უიმისოდ (обмена).

3) განყოფილებების საზღვრებზე აგენტები ნიშნავენ გადაცემული ორთქლმავლების და ვაგონების რიცხვს.

4) იგივე აგენტები ნიშნავენ სხვა განყოფილებიდან როსტოვის ოლქის გადმოსულ ვაგონებისა და ორთქმავლების რიცხვს.

5) ორ დღეში ერთხელ თვითეული განყოფილება გზებისა აწვდის როსტოვს ცნობას რამდენი შემოვიდა და გავიდა ვაგონები და ორთქმავლები.

6) ყოველთვის პირველ რიცხვში ყველა განყოფილებებში ხდება ნომრობითი აღწერა ვაგონების და ორთქმავლების, ეს ცნობები ეგზავნება როსტოვს, რომელიც აწარმოებს ანგარიშს ვისი ვაგონები და ორთქმავლები სად იმყოფება.

7) როსტოვის ოლქის გზის ვაგონები გადაეცემა როსტოვის ოლქის გზის იქით გასაცვლელად საერთო წესით, თანახმად არსებული დებულებებისა.

8) ყველა განყოფილებები გზების მუშაობენ თანახმად ახალი დებულებებისა საბჭოთა რკინის გზების და ემორჩილებიან როსტოვის საერთო განკარგულებებს.

9) როსტოვის მოთხოვნილებით განყოფილებები დროებით მიავლენენ ზედმეტ ვაგონებსა და ორთქლმავლებს სხვა განყოფილებებში.

10) თვითეული გზის განყოფილებაში მმართველობს თავისი ადმინისტრაცია როსტოვზე დაქვემდებარებული — ინარჩუნებს ენას და ადგილობრივ პირობების მიხედვით მიმოსვლის წარმოების თავისუფლებას.

11) დამოკიდებულება განყოფილებებთან და როსტოვს შორის წარმოებს რუსულ ენაზე.

საქართველოს ს.-ც.-რევოლიუციონერთა პარტიის დეკლარაცია.

ამხანაგებო!

ომი დამთავრდა. მენშევიკურმა კამარილიამ სამარცხვინოთ დაასრულა თავისი ანტი-სოციალისტური და ანტი-სახელმწიფოებრივი მოღვაწეობა.

სამი წლის განმავლობაში ჟორდანიარამიშვილის მთავრობა ახდენდა რევოლიუციის მონაპოვართა სისტემატიურ ლიკვიდაციას. მან ვერ გაუწია ხელმძღვანელობა მშრომელ ხალხს ვერც ბრძოლის ველზე და ვერ შრომისა და სოციალისტური აღორძინების ფრონტზე. სრული უპასუხისმგებლობა, სიყალბე და თაღლითობა იყო ამ მთავრობის თანდაყოლილი თვისება. დამარცხებული მენშევიკური მთავრობა გაიქცა. მან თავი შეაფარა ევროპის იმპერიალისტებს და თან გაიტაცა ჩვენი ერის უდიდესი სიმდიდრე—მისი უმთავრესი ავლა დიდება, განძეულობანი...

დღეს საქართველოში დამყარებულია საბჭოთა ხელისუფლება, გამოცხადებულია მშრომელთა დიქტატურა, და საქართველო შეიქნა საბჭოთა რუსეთის მოკავშირე. საქართველოს სოციალისტ-რევოლიუციონერთა პარტიის დამოკიდებულება ამ ახალი ძალა-უფლებისადმი მკაფიო და ნათელია.

საქართველოს სოციალისტ-რევოლიუციონერთა პარტია დგას რა სოციალისტური რევოლიუციის ნიადაგზე, დღიურ წესრიგში აყენებს სოციალისტური გარდაქმნის საკითხს.

მთელს მსოფლიოში ახლოვდება კაპიტალიზმის აღსასრული, ჩაგვრისა და მონობის ქვეყანას არ ძალუძს თავი დააღწიოს კაპიტალიზმის წინააღმდეგობათ და იმპერიალისტური ომის მიერ გამოწვეულ უმაგალითო პერტურბაციებს. მხოლოდ სოციალიზმს შეუძლია შთაბეროს კაცობრიობას მაცოცხლებელი სული და აუნაზღაუროს მას საუკუნოებითი ტანჯვა, ცრემლები და უკანასკნელი ომიანობით გამოწვეული ფიზიკური და ნივთიერი მსხვერპლი.

ამ შეხედულებებს ანვითარებდა პარტია დამფუძნებელ კრებაში გამოქვეყნებულ თავის დეკლარაციაში. პარტიის ძირითადი მოთხოვნილება იყო: 1) ექსპროპრიატორთა ექსპროპრიაცია და 2) სახალხო მეურნეობის ახალ სოციალისტურ საფუძველზე მოწყობა, რაც მკაფიოდ ჩამოყალიბებულ იქნა შრომის კონსტიტუციაში, რომლის პროექტი პარტიამ დამფუძნებელ კრებას წარუდგინა.

მშრომელთა ნამდვილი ბატონობის და სოციალისტური გარდაქმნის მოთხოვნილება ედვა საფუძვლად იმ შეურიგებელ ოპოზიციას, რომელსაც პარტია მენშევიკური მთავრობის წინააღმდეგ აწარმოებდა.

საბჭოთა ძალა-უფლება, თუ მშრომელთა უფლებრივი თანასწორობა იქნა დაცული, არის ძალა-უფლება ერის აბსოლუტური უმრავლესობისა და მძლავრი საშუალება ბურჟუაზიულ-რეაქციონური კლასების წინააღმდეგობის დასახშობათ.

ს. ს.-რევ. პარტია სცნობს მშრომელთა საბჭოების ძალა-უფლებას და მის განმტკიცებას მთელი ძალ-ღონით ხელს შეუწყობს.

რუსეთის რევოლიუციის პროცესში საქართველო ეროვნული თვითგამორკვევის გზას დაადგა. საქართველომ გამოაცხადა თავისი სახელმწიფოებრივი დამოუკიდებლობა. ამ აქტში გამოიხატა საქართველოს მშრომელთა შეურყეველი ნებისყოფა:

მშრომელი ხალხი საქართველოს დამოუკიდებლობას სთვლის რევოლიუციის უდიდეს მონაპოვრად და მას ვერავითარ შემთხვევაში ვერ შეელევა.

საქართველოს დამოუკიდებლობა იცნო რუსეთმა და მთელმა ევროპამ. საქართველოს რევოლიუციონური კომიტეტის მიერ საქართველო გამოცხადებულია საბჭოთა დამოუკიდებელ რესპუბლიკად.

დამოუკიდებლობის იდეა საქართველოს მშრომელთ ისე აქვთ ძვალ-რბილში გამჯდარი, რომ ვერც ერთი მთავრობა, რომელიც მთელი თავისი არსებით არ შეეცდება განამტკიცოს საქართველოს ფორმალური და ფაქტიური დამოუკიდებლობა, მშრომელთა ფართო მასების ნდობასა და თანაგრძნობას ვერ მოიპოვებს.

საქართველოს სუვერენობისა და რევოლიუციის მონაპოვართა დასაცავად პარტიას აუცილებლათ მიაჩნია საქართველოს მძლავრი წითელი ლაშქრის დაუყოვნებლივ შექმნა.

საქართველოს რევოლიუციონურმა კომიტეტმა უკვე გამოსცა დეკრეტი მიწის სოციალიზაციის შესახებ. მთელი მიწა მისი ტყეებით, წყლებით, მადნეულობით საქართველოს ტერიტორიაზე გამოცხადებულია საქართველოს მშრომელთა ავლა-დიდებათ. გაუქმებულია მიწაზე ბურჟუაზიული საკუთრება. მენშევიკები და ბურჟუაზია შეეცდებიან სახელი გაუტეხონ მიწის სოციალიზაციას და ყოველი საშუალებით ხელი შეუშალონ ცხოვრებაში მის გატარებას.

საქართველოს სოციალისტ-რევოლიუციონერთა პარტიას არ შეუძლია არ მიიღოს მხურვალე მონაწილეობა მიწის სოციალიზაციის გატარებაში. მას სწამს, რომ მენშევიკებისა და ბურჟუაზიის ცდა-სურვილი, რომ მიწის სოციალიზაცია ცხოვრებაში არ გატარდეს და სამუდამოთ გაკოტრდეს, საქართველოს მიწის მუშების მიერ გაქარწყლებული იქნება!..

ახალი წესწყობილების გამტკიცებისა და ქვეყნის მომავლისათვის უდიდესი მნიშვნელობა ეძლევა სად ეკონომიურ პოლიტიკას.

სპეკულიაციისა და სიძვირის წინააღმდეგ სასტიკი ბრძოლა და საწარმოვო ძალების უაღრესი განვითარება ამ პოლიტიკის ლეიტ-მოტივი უნდა იქნეს.

ჩვენი მეურნეობის გაჯანმრთელება საქართველოს სოციალისტ-რევოლიუციონერთა პარტიას შესაძლებლად მიაჩნია მხოლოდ წარმოების მწყობრი ორგანიული კოლექტივიზაციის ნიადაგზე.

კერძო ინიციატივა, რამდენად იგი ეწინააღმდეგება შრომის პრინციპებს, ორგანიზაციულად უნდა იქნეს განდევნილი სახალხო მეურნეობის სფეროდან.

მენშევიკების მიერ სამი წლის განმავლობაში წარმოებულმა სახალხო ქონების უკანტროლო ძარცვა-გლეჯის და და განიავების სისტემამ საქართველო მიიყვანა ეკონომიურ კატასტროფამდი, მოშლილია მთელი ეკონომიური ცხოვრება, გაპარტახებულია და დაცემული მთელი სახალხო მეურნეობა. ამ მდგომარეობიდან ერთად ერთი გამოსავალი არის მთელი მშრომელი ხალხის კოლექტიური ენერგიის ამოძრავება, კოორდინაცია ყველა ძალების, რომლებიც სოციალისტური რევოლიუციის ნიადაგზე დგანან. სამოქალაქო და სამოქალაქო ომის გაღრმავების პოლიტიკა დამღუპველია საქართველოს მშრომელთათვის და გამოუსწორებელ ზიანს მოუტანს ქვეყნის ეკონომიურ მდგომარეობას.

საქართველო ვერ აიტანს იმის მეასედს, რაც რუსეთში მოხდა. ამიტომ საქართველოს ყოველი გულწრფელი მოამაგის და მეგობრის მოვალეობაა თავიდან ავიცილოთ ან მინიმუმამდე დავიყვანოთ ის უარყოფითი მოვლენები რომლებსაც რუსეთში ქონდა ადგილი.

საქართველოს სოციალისტ-რევოლიუციონერთა პარტია ფიქრობს, რომ ეს შესაძლებელია. საქართველო შევიდა საბჭოთა რესპუბლიკების წრეში მესამე წლის თავზე. საქართველომ უნდა ისარგებლოს საბჭოთა რუსეთის სამი წლის გამოცდილებით და გადმოიღოს მხოლოთ მისი დადებითი მიღწევანი.

გაბუტვა პოლიტიკურ პარტიას არ შეჰფერის, განზე გადგომა დამღუპველი საქართველოს სოციალისტური და ეროვნული საქმისათვის, ის მხოლოდ გააძლიერებს საქართველოსადმი იმპერიალისტურად განწყობილ უცხო ელემენტებს.

მარტო ეს გარემოება საკმარისი იმისათვის, რომ საქართვ. სოციალისტ-რევოლიუციონერთა პარტია, რომელიც გულწრფელად იცავს საქართველოს დამოუკიდებლობას, ფართოდ და აქტიურად ჩაებას საბჭოთა საქართველოს ახალ საამშენებლო მუშაობაში.

ასეთია საქართველოს სოციალისტ-რევოლიუციონერთა პარტიის შეხედულება მიმდინარე მომენტზე; ის მხარს დაუჭერს საქართვ. რევკომს, რამდენადაც უკანასკნელი თავის მოღვაწეობაში ზემოაღნიშნულ პრინციპებს და დებულებებს ცხოვრებაში გაატარებს. ჩვენ გვინდა მთელი ჩვენი ძალ-ღონე შევწიროთ სოციალისტური საქართველოს გამაგრებას, და მშრომელი ხალხის ნამდვილი ბატონობის განმტკიცებას ყოველმხრივ ხელი შეუწყოთ.

გაუმარჯოს მსოფლიო სოციალისტურ რევოლიუციას!

გაუმარჯოს საბჭოთა სოციალისტურ დამოუკიდებელ საქართველოს!

საქართველოს სოციალისტ-რევოლიუციონერთა პარტიის **ცენტრალური კომიტეტი.**

ტფილისი, 12 აპრილი 1921 წ.

ეროვნული ბიბლიოთეკა

12) მთავარი სახელოსნოთი ტფილისში როსტოვის განკარგულებით შეუძლიათ ისარგებლონ სხვა გზის განყოფილებიმაც.

13) ტარიფები—როგორც სახალხო, ისე საბარგო ერთგვარი იქმნება ყველა განყოფილებისათვის.

14) თვითეულ განყოფილებაში იქმნება როსტოვის ოლქის გზათა უწყების წარმომადგენელი არა პირველ ხარისხოვან კითხვათა ადგილობრივათ გადასაწყვეტად.

15) უმთავრესი კითხვები სწყდება როსტოვში; იქ იგზავნება განყოფილებების გამგეების მიერ დასაბუთებული მოხსენებები.

16) საჭიროების მიხედვით როსტოვში ინიშნება ყრილობები—მოქმედების შესათანხმებლად განყოფილებათა წარმომადგენელთაგან.

ერთი სიტყვით ურთი-ერთ შორის განწყობილება განყოფილებათა და როსტოვს შორის რჩება ისეთივე, როგორც იყო ძველად—ცალკე გზებსა და გზათა სამინისტროს შორის, მხოლოდ იმ განსხვავებით, რომ თვითეული განყოფილებათაგანი შეინარჩუნებს თავის ნაციონალურსა და ტერიტორიალურს და ხალხურ ელფერს, რასაც როსტოვმაც უცილობლად ანგარიში უნდა გაუწიოს ვინაიდან ეროვნული თვითგამორკვევა ფართოთ აღიარებული ლოზუნგია საბჭოთა რუსეთის მიერ.

მცოდნე.

ქართველ საზოგადოებას.

ამ აპრილის დასასრულს დასრულდა ქართულ-რუსულ ვრცელ ლექსიკონის თეთრად გადაწერა.

მის შედგენას ჩვენ მოვუნდით სრული 46 წელიწადი, ხოლო მარტო თეთრად გადაწერას—ექვსი.

მასში შევიდა სიტყვიერი მასალა მრავალთ უმრავლეს ხელნაწერებიდამ, დაბადებიდამ მოკიდებული, აგრეთვე სიგელ გუჯრებიდამ, ქართველ მეცნიერების გამოკვლევებიდამა და გამოცემებ დამ, რაღა თქმა უნდა, ვისარგებლეთ იმ ეთ თვალსაჩინო მწერლებიდამაც, ვით პეტრიწი, სოხელი, შოთა, ჩახრუხაძე, არჩილ-მეფე, დ. გურამიშვილი, ბესიკი ნ. ბარათაშვილი, ორბელიანები, ილია, აკაკი, ე. ნინოშვილი, ვაჟაფშაველა, ა. მოჩხუბარიძე, შ. არაგვისპირელი და მრ. სხ. ამას გარდა შევიტანეთ ადგილობრივი სიტყვიერი მასალა საინგილოდან, ფშავ-ხევსურეთიდან, ამერეთ-იმერეთიდან, სამეგრელოდან, რაჭიდან, სვანეთიდან, აჭარაზეთიდან, გურიაკლარჯეთიდან, თიანეთიდან. ჩვენს ნაშრომში მთლად შევიდა საბას ლექსიკონი შესაფერ შესწორებებით ახალი ეროის სიტყვიერ-შენაძენობის მიხედვით.

ჩვენი შრომა შედგენილია სამეცნიერო აკადემიის მიერ გამოცემულ სლავურ-რუსულ ლექსიკონის მეთოდის მიხედვით: პირად ჩვენს განმარტებას მისდევს ტექსტი, რომელშიაც გახვდება ესა თუ ის სიტყვა, ხშირად განსხვავებათა ჩვენებითაც თუ ესეთი განსხვავება შეინიშნება სადმე.

ამა და იმ ასოზე თუ რამდენი სიტყვა ჰქონიათ შეკრებილი საბას და ჩუბინაშვილს ან რამდენი შევკრიფეთ ჩვენ, სჩანს შემდეგი ცხრილიდამ:

	საბას	ჩუბ.	ჩვენი:
ა	1188	3218	6844
ბ	680	1200	2064
გ	1248	3909	9916
დ	1138	3600	7100
ე	508	405	744
ვ	550	335	656
ზ	290	650	1111
ჱ	1	6	27
თ	520	1050	2840
ი	623	314	798
კ	847	974	3220
ლ	374	497	1460
მ	2236	5701	14.835
ნ	682	1836	3246
ჲ	1	5	55
ო	218	254	1428
პ	306	526	1483
ჟ	44	101	232
რ	270	507	1626
ს	1588	3358	7705
ტ	300	600	1575
უ	510	1071	4000
ჳ	2	9	11
ფ	422	616	2027
ქ	361	623	1740
ღ	200	295	1000
ყ	203	248	1304
შ	561	2560	5915
ჩ	271	1237	3110
ც	220	355	1437
ძ	155	217	1020
წ	440	1647	3970
ჭ	116	445	1243
ხ	390	410	2963
ჴ	155	0	240
ჯ	182	336	1033
ჰ	76	45	328
ჵ	3	3	13
ჶ	1	21	30
	18,651	40,597	104,442

ჩვენი შრომის ნაწილი მცირედ გადაათვალიერა პროფეს. ი. ჯავახიშვილმა და გვირჩია წარვუდგინა წერა-კითხვის საზოგადოებისთვის. ამ საზოგადოებასთან პირობა უკვე დადებულია და ლექსიკონი დაიბეჭდება, თუ ქაღალდის მხრივ დაბრკოლება არ აღმოჩნდა.

მ. ჯანაშვილი.

სომხეთში

ერევნის კომპარტიის ორგანიზაციის და პროფკავშირის წევრთა შეერთებულ სხდომაზე მოისმინეს ამხ. ს. ორჯონიკიძეს და შალვა ელიავას მოხსენება მიმდინარე მომენტის და საბჭოთა რესპუბლიკების შორის დამოუკიდებულების შესახებ, რის შემდეგაც მხურვალედ ესალმებიან ქართველ მასის მუშაგლეხთა გმირობას და სიმტკიცეს, რომლებმაც დაუნდობელი ბრძოლა გამოუცხადეს კაპიტალს და მიაღწიეს პირველ დიდ გამარჯვებას ამ ბრძოლაში მედგარ და დაუღალავ რევოლიუციონურ მუშაობით და აუწერელ მსხვერპლის გაწევით. მას მერე, რაც საქართველოში დამყარდა საბჭოთა წეს-წყობილება და სომხეთის მუშა-გლეხთა მასებმა დაშნაკელებზე გაიმარჯვეს, მტკიცე საძირკველი ჩაეყარა ამიერ-კავკასიის კომუნის მთლიან შენობას, რომლის ფარგალშიაც შეუძლებელია ამიერ-კავკასიაში დასახლებულ ეცხოვრებთა ნაციონალური დავა და შუღლა-შემოხლა ტერიტორიალურ უთანხმოების ნიადაგზე. საერთო ეკონომიური სარკინიგზო პოლიტიკა სამივე რესპუბლიკისა, ყველა მშრომელია საერთო მუშაობითა და მათი შეგნებული და მათი მოკიდებულება შრომის წარმოების საკითხთან, იმდენად უზრუნველ გვყოფს ნივთიერად, რომ ამიერ-კავკასიის მუშა-გლეხთა მასსა ადვილად შეჰქმნის საერთო რევოლიუციონურს ფრონტს და რუსეთის პროლეტარიატსა და მშრომელ გლეხკაცობასთან ხელი-ხელ ჩაკიდებული თამამად და ერთსულოვნად იბრძოლებს საბოლოო სოციალისტურ წეს-წყობილების დამყარებისათვის მსოფლიოში. გაუმარჯოს ამიერ-კავკასიის მუშა-გლეხთა მასის საერთო რევოლიუციონურ ფრონტს. გაუმარჯოს სოციალისტურ რევოლიუციას.

ბეგლარა

ბეგლარას ბედი არასოდეს არა სწყალობდა.

მოკვდა ჩუმად, ყურად და თან წაიღო თავისი სისპეტაკე.

ბეგლარი თითით საჩვენებელი პატიოსნება იყო.

მხოლოდ პატიოსანი ადამიანი თუ იცხოვრებდა ისეთ საშინელ პირობებში, როგორშიაც ბეგლარი სცხოვრობდა:

— მთაწმინდის ერთი სარდაფი. კუბოსავით შეკრული ოთახი. ნესტიანი ბინა, სადაც წურწურით ჩამოუდიოდა ნამი და მზეც კი ვერ აწვდენდა თავის სხივებს.

აი, ასეთ ყოფაში იყო, ბეგლარა ასეთ ბინაში სცხოვრობდა ოთხი-ხუთი ადამიანი და ასეთ ოთახშივე განუტევა თავისი უმანკო სული მგოსანმა.

ბეგლარი ყველასთვის საყვარელი ადამიანი იყო, კაცი არ მოიძებნება, რომელსაც განსვენებულისაგან რაიმე წყენა ახსოვდეს.

— დაუზარელი, თავდაბალი, სპეტაკი მეგობარი!

ოცდახუთი წელი იყო ჩვენი თეატრის, მოკარნახედ და რამდენი კარგი მოგონება შეიძლება აისახოს ამ პიროვნების შესახებ, განსაკუთრებით მის მოამედე მსახიობთაგან!

ბეგლარა ტომით სომეხი იყო—ადამიანი, თელაველი; მაგრამ ქართულის კარგი მცოდნე. ბეგლარა—ახოსპირელის ფსევდონიმითაა ცნობილი ჩვენს ლიტერატურაში.

განსვენებული, როგორც პოეტი, ეკუთვნოდა იმ მგოსან თა ჯგუფს, რომელთა ლეიტ-მოტივი უმთავრესად სამოქალაქო ჰანგებია. ახოსპირელი ჩვენში იმ წინამორბედთაგანია, რომელიც ევდოშვილთან, ახობაძესთან და რუხაძესთან ერთად თამამად ებრძოდნენ არსებულ წესწყობილებას და რომლის გზასაც დღეს სამოქალაქო ჰანგზე მომღერალი ახალგაზრდა მგოსნები აგრძელებენ.

ბ. ახოსპირელს მრავალი ნაწერი აქვს. ერთ დროს მისი ლექსები, როგორც რევოლიუციონურ პოეტისა, აკრძალულიც იყო. მანვე დაარსა ამხანაგობა—გამომცემლობა „გუთანი“ გამოცემული აქვს რამდენიმე წიგნაკი საკუთარ ლექსებისა: „ჩვენება და სიყვარული“, „ცხოვრების სურათები“, „ჩემი ნანინა“, „ტალღები“ და სხვ.

ახოსპირელი ითვლებოდა აგრეთვე ერთ საუკეთესო მთარგმნელად მ. გორკის ნაწარმოებებისა.

მუდმივი თანამშრომელი იყო „ნაკადულ-ჯეჯილის“, რომლის ფურცლებსაც ამშვენებდა მისი საბავშო მოთხრობები.

არ ვიცი მისი ასე უდროვოდ გარდაცვალება ვის ეუსაყვედურო: თეატრის მეგობრებს, ქართველ საზოგადოებას, თუ თვით განსვენებულს, მაგრამ არ შეიძლება არ გავიმეორო ილიას სიტყვები:

„ჩვენო პოეტო,
უდვთო იყო შენი სიკვდილი“.

უჯავრელი.

† ბეგლარ ახოსპირელი

ულმობელმა სიკვდილმა ქართულ სათეატრო ხელოვნებისათვის მოიცალა.

„კიდევ სიკვდილი ტიალი, კიდევ ზედმეტი შვარკი“.

უკანასკნელ ორი კვირის განმავლობაში ქართულ თეატრმა დაკარგა ორი კოტე, ყიფიან-შათირიშვილი, ხოლო დღეს კიდევ შავ მიწას უნდა მიაბარონ ბეგლარ ახოსპირელი.

განსვენებული ტომით სომეხი იყო (ალაიანცი), მაგრამ პატარობიდანვე მთლად დაედო ქართულ ხელოვნებას და ყოველთვის წმინდა გრძნობით და გულწრფელობით ეკიდებოდა ჩვენი ცხოვრების ყოველგვარ მოვლენებს. ოცი წლის განმავლობაში მას ბადალი არ გამოსჩენია ქართ. თეატრში, როგორც საუკეთესო მოკარნახე—სუფლიორს.

ამ მხრით, თამამად შეიძლება ითქვას რომ ჩვენი თეატრი აუნაზღაურებელ დანაკლისშია ჯერ-ჯერობით.

მაგრამ მისი მოღვაწეობა ამითაც არ განისაზღვრებოდა: იგი მხურვალე მონაწილეობას ღებულობდა ქართულ მწერლობაშიაც ბ. ახოსპირელის ფსევდონიმით, რომლის ნაწერები დღეს სხვა და სხვა ჟურნალ-გაზეთებში თუ ცალკე გამოცემებში ბლომათ არის გაფანტული.

განსვენებულის თანდაყოლილ თვისებას შეადგენდა მხოლოდ საქმიანობა და არ იყო ბევრი სიტყვების, რეკლამების და საერთოდ ყოველივე გარეგნული ბრწყინვალების მოტრფიალე.

იმას, რასაც სხვები სხვათა გასაგონათ და დიდის ამბით გაკიოდენ, ბეგლარ—საქმით აკეთებდა.

ამისათვის მას წილად ხვდა სამი თვის განმავლობაში მთაწმინდის ერთერთ ბნელ და ნესტიან სარდაფში, სისხლიან ხველით გაჭირვებულ მდგომარეობაში მოესწრაფა თავისი უკანასკნელი დღე.

ქართველი მსახიობნი, რომელნიც მას თავდავიწყებამდე უყვარდა, ვერასოდეს დაივიწყებენ იმ „ბეგლარას“, რომელიც ფენომენი იყო როგორც მოკარნახე „ჟამსა განსაცდელისასა“.

მშვიდობა მიცვალებულის სულს, რომელიც სიცოცხლეში მოკლებული იყო მოსვენება—ნეტარებას.

ვეჩე.

ბეგლარ ახოსპირელი.

(სამი შეხვედრა)

ეს იყო ორი წლის წინათ. მე და ერთი ჩემი მეგობარი ტკბილი ბაასით მივეშურებოდით ქართულ თეატრისკენ. საღამო მოტანებული იყო... ჩამავალი მზე უკანასკნელ სალამს უგზავნიდა მდუმარე მთაწმინდას...

—ბეგლარს გაუმარჯოს!—უცებ გასწყვიტა საუბარი მეგობარმა და ხელი გაუწოდა უცნობს, რომელიც თეატრის კარებთან იდგა და გაზეთს კითხულობდა.

—ოჰ, ჩემს სანდროს გაუმარჯოს!—სიხარულით წამოიძახა მან და უნახავ მეგობარს მოეხვია.

—გაიცანით... თქვენ მგონი ერთმანეთს არ იცნობთ!

—როგორ თუ არ ვიცნობთ! ქართველებმა მხოლოთ ეხლა გავიცანით ერთმანეთი!—მიახვილა მან.

—კაცო, აღტაცებით განაგრძობდა ის, ბედნიერი ვართ რადგა ბედნიერები... დასრულდა წინაპართა სურვილი... ჩვენ ეხლა თავისუფალ, დამოუკიდებელ ერის შვილები ვართ!.. რა გვიშავს აწი.. ყვავყორნები ველარ დაწიწკნიან ჩვენს სხეულს... აყვავდება საქართველო, აყვავდება... ამის შემდეგ კი დირს სიცოცხლე... ასე მგონია ხელმეორეთ დავიბადე მეთქი, სულ მავიწყდება ჩემი თავი, ცოლშვილი, დარიბი, ოჯახი... პურიც რომ შემომაკლდეს არათ მივიჩნევ... ამ თავისუფალ ჰაერითაც შეიძლება იცხოვროს ქართველმა:

—ეს ყველაფერი კარგი, ჩემო ბეგლარ, მაგრამ ეხლა ეს მითხარი, ამ ზაფხულს წალვერში მიდიხარ თუ ბორჟომში?

—ველარსად, აბა სადა მაქვს იმის ფულები, ცოლშვილს ძლივსღა ვარჩენ!..

—თავს გაუფრთხილდი, დიდი მოვლა გმართებს!

—არა მიშავს რა. მე თუ მოვკვდები თავისუფალი საქართველო უკეთესებს წარმოშობს. განთავისუფლებულ სამშობლოს სხვა მომღერლები ესაჭიროებიან.

—ბეგლარ, რეჟისორი გთხოვთ, მობრძანდით!—გააწყვეტინა სიტყვა უცნობმა. ისიც გაჰყვა.

მას შემდეგ მე ის ბოლო დრომდე არ მინახავს.

სოფელმა მომწყვიტა ქალაქს.

აპრილის შუა რიცხვები იყო. აჭარებული მივეჩქარებოდი საბინაო კომიტეტში. უეცრათ გზა გადამიჭრა ს. აბაშელმა. მივესალმეთ.

—წამოდი ჩემთან!

—რომ მეცალოს სიამოვნებით წამოვიდოდი, „ტროიკაში“ მივეშურები... შეიძლება ერთი ოთახი მაინც მომცენ... უბინოთ ვარ.

—რის ოთახები? არც კი გრცხვენიან, ახოსპირელი სიკვდილის პირზეა, არც კი გინახავს. ჩვენ ზნეობრივათ მოვალენი ვართ ვინახულოთ და გავამხნევოთ მაინც. უბედური ერთ ბნელ და ნესტიან ოთახში ცხოვრობს სამი დღეა ოთახის საძებრათ დავრბივარ და ვერა გავაწყერა! ამ დილით ერთ ბინას მივაგენი, შეიძლება მოუხერხო რამე. ძლიერ დავღონდი. გავყე. გზა-გზა საშა სულ ავათმყოფზე ლაპარაკობდა.

— ნეტავი ოთახი მაინც ვუშოვო, თუმცა ექიმის თქმით,—სიკვდილი მისი მორჩენა.

მივედით. ნესტიან, პატარა და უსინათლო ოთახში იწვა ის. ჩვენი მისვლა მეტათ გაეხარდა.

გამოცოცხლდა, ლაპარაკის მადა მიეცა.

მოიგონა ახლო წარსული. განუწყვეტლივ ლაპარაკობდა. საშამ შენიშნა კიდეც, რომ ზედმეტი ლაპარაკი აწყენს.

— მე სულ არ ვლაპარაკობ თითქმის, მხოლოთ თქვენი მოსვლა გამეხარდა... არ შემაძლიან ეხლაც დავდუმდე, ეგ უფრო მავნებს.

— სასმელ-საჭმელი ხომ არ გაკლია?

— არა, გმადლობთ... ჩვენმა კავშირმა, რომ ფულები გამომიგზავნა,—კიდევ მაქვს ცოტა, მხოლოდ მეშინია მალე არ გამითავდეს... ამ ჩემ ცოლს სულ იმას ვეუბნები სიფრთხილით ხარჯოს ხოლმე, თორემ როცა გაგვითავდება უარეს მდგომარეობაში ჩავცვივდით...

— აბა რას ამბობ, შენ რაც შეიძლო ბევრი სჭამე... რძე, კვერცხები, თეთრი პური და სხვა კიდევ არ მოაკლო... ფულებს რამდენიც გინდა ვიშოვით.

— თქვენ იცოცხლეთ თქვენა!.. მაშ შემიძლიან სურვილისამებრ ვხარჯო ფულები? მე კი სულ იმის შიშში ვიყავი არ შემომაკლდესთქო.. ამ დილით დავთვლევინე ჩემს ცოლს და ხუთი ათასილა დარჩენილა... შევფიქრიანდი კიდეც...

— რას ამბობ კაცო? გულისგახეთქილათ გადიხარხარა საშამ, შენ რამდენიც გინდა იმდენი ხარჯე. ფულებზე ნუ ფიქრობ. რევკომი გვპირდება ყოველგვარ დახმარებას. ხელოვნების მუშაკებს ისინი დიდი ყურადღებით ეპყრობიან თურმე... არას მოგაკლებთ, ხვალ-ზეგ კარგ ოთახებში დაგაბინავებთ, მალე მორჩები... შემდეგ კიდევ წალვერში გადაგიყვანთ: ისე მალე მოღონიერდები და მოუჯობინდები, რომ ვერც კი იცნობ შენს თავს...

— შენი ჭირიმე, საშა შენი, მოვრჩი რადგა, მოვრჩი!..

თუ წალვერში გამგზავნეს ამას რა ემჯობინება!

— ფიქრი ნუ გაქვს... შენ მხოლოდ დამშვიდებული იყავი ... სიწყნარე გაწყობა.

გამოვემშვიდობეთ.

— საშა, შენ ნამდვილი ექიმი ყოფილხარ, სასწაული მოახდინე იმ უბედურზე.. როგორ მოცოცხლდა, მომჯობინდა...

— აბა როგორ უნდა! ავათმყოფს იმედი ესაჭიროება... მე, ჩემო ლავრენტი, ყველაზე უფრო მესმის მისი მდგომარეობა... ჩემს თავზე მაქვს გამოცდილი. ვიცი ამ საშინელი სენის ამბავი, მაგრამ იმედი მაინც ბევრს ნიშნავს...

მწარე ფიქრებმა გამიტაცეს... წამიღეს...

ხელოვანთა სასახლემდე ისე განვლეთ, რომ მდუმარება არ დარღვეულა.

მესამეთ ვნახე... უსიცოცხლოთ იწვა ძველ, ნესტიან ოთახში... სამუდამოდ დადუმებულიყვნენ მისი ბაგენი... ფართო შუბლი ნაოჭებით შეკრულიყო. ქარვის ფერი სახე უკმაყოფილოთ გამოიცქირებოდა... ოთახის ბნელ კუთხეში ჩუმათ ქვითინებდა მისი სიცოცხლის მეგობარი... პატარა ობლები უმწეოთ ეყარნენ... ერთი მათგანი პურს სთხოვდა დედას... ველარ მოვითმინე... ცრემლთა ნაკადი წამსკდა... გამახსენდა პოეტის სიტყვები... ვინ იცის რამდენი უთქმელი ფიქრები წარიღე თან, ცხოვრების გერო,—ვინ იცის,.. ვინ?..

ლ. ძიძიგური.

ახალი ამბები

— ბეგლარ ახოსპირელის დასაფლავება მოხდება დღეს. დილის 10 საათზე მსახიობნი და მწერლები გამოასვენებენ ნეშთს ბინიდან (მექევეოი, № 1.) და დაკრძალულ იქნება ვერის ეკლესიის გალავანში.

— დამსახურებულ სუფლიორის და და ახალგაზრდა მწერალ ბეგ. ახოსპირელის დასაკრძალავ ხარჯების დასაფარავად მთავრობამ 250.000 მანეთი გადასდო.

— მწერალთა კავშირმაც გარდასწყვიტა მხურვალე მონაწილეობა მიიღოს ბეგლარ ახოსპირელის დაკრძალვაში.

— ქართული დრამის თეატრში, საკონცერტო დარბაზში აპრილის 24-ს გრუზკვეროსტას აღმოსავლეთით განყოფილება კავროსტა მართავს საღამო-მიტინგს რომელშიაც მონაწილეობას მიიღებენ რევოლიუციონურ პარტიათა წარმომადგენელნი—იქნება აგრეთვე ვოკალური განყოფილება ქართ. ენაზე „წითელი საქართველო“ რუსულ ენაზე „სამშობლოდან გაძევებულნი“ დასაწყისი 7 საათზე. ბილეთების წინასწარ შეძენა შეიძლება კავროსტას კანცელარიაში დამფუძნებელი კრების ქუჩა № 6.

— სახელმწიფო დრამის თეატრის დირექცია, რეჟისურა და მსახიობნი ფაუწყებენ საქართველოს მოქალაქეთ სახელმწიფო დრამის დამსახურებულ მოკარნახის ბეგლარ ბეგლარიძის (ახოსპირელის) გარდაცვალებას. პანაშვიდები ყოველ დღე საღამოს 6 საათზე.—საკუთარ ბინაზე მექევეოი ქ. № 1. გამოსვენების დღე ცალკე იქნება გამოცხადებული.

რადიო

ამბოხები ირლანდიაში.

ბათომი. ლონდონიდან იტყობინებიან, რომ ირლანდიის რევოლიუციონერები სპობენ ყოველივე საშუალებას და მიმოსვლის გზებს ირლანდიის ქალაქებს შორის. ბელფასტი სავსებით მოწყვეტილია. მთავრობას არ შეუძლიან რაიმე ზომები მიიღოს.

მონარქისტები გერმანიაში

ბათომი. ბერლინიდან იტყობინებიან: გერმანიის მონარქისტებს იმედი აქვთ გერმანიაში გადატრიალების მოხდენისა მათი შტაბი მზ და გამოიყენეს პირველ შესაფერ მომენტში. ამბობენ სიმონსს—რომ ხელი მოეწერა ანტანტასთან ვალის გადახდის შეთანხმებაზე, მაშინ ის ამით ხელს მოაწერდა ბრძანებას, დაეწყოთ გერმანიაში კონტრ-რევოლიუციონ მონარქიზმის აღდგენით. მონარქისტები იმედობენ, რომ ევროპაში ომის გამოწვევით, შეინარჩუნონ თავის მდგომარეობა. იმათ აზრად ჰქონდათ მიეტანა იერიში ჯერ პოლონეთზე და მერე საფრანგეთზე. მათი იმედი ემყარება პრუსიისა და ბავარის დინასტიაზე. ტახტი კანდიდატათ ასახელებენ ექს-კაიზერს კრონპრინცს და რეპრეხტ ბავარიელს მონარქისტები ხშირად მართავენ სხდო

მეზე სასახლეში მთავრობის ჩუმი თანხმობით.

თეთრი ტერორი ესპანეთში.

ბათომი. მადრიდიდან იტყობინებიან: თეთრი ტერორი ესპანეთში საოცრათ გაძლიერდა ესპანიის პრემიერის დატოს მოკვლის შემდეგ. გაძლიერებული დაპატიმრება იყო. გაზეთებს აეკრძალათ დატოს მკვლელობის გამო დაპატიმრებაზე წერა. ნებას აძლევდნენ მხოლოდ იმ ცნობების მოთავსებისას რომელსაც პოლიცია აწვდიდა. განსაკუთრებით ბევრი დაპატიმრეს ბარსელონაში.

რუმინიის და რუსეთის ხელშეკრულება.

ბათომი. ბუქარესტიდან იუწყებიან, რომ საზოგადოებრივი წრეები რუმინიაში დაჟინებით მოითხოვენ მთავრობისაგან რუსეთთან საჩქაროთ ზავის შეკვრას. პარლამენტში ამის შესახებ სპეციალურ შეკითხვაზე საგარეო საქმეთა მინისტრმა ტაკეონესკუმ განაცხადა: მოლაპარაკება რუმინიასა და რუსეთს შორის მთელი წელიწადია სწარმოებს, მაგრამ შედეგს აქამდე ვერ მივაღწიეთ. ცოტა მოგვიანებით შეიძლება მოწვეულ იქნას კონფერენცია ბესარაბიის მონაწილეობით. მინისტრის პასუხმა ვერ დააკმაყოფილა რუმინიის საზოგადოებრივი აზრი, რომელიც უკმაყოფილოა ამ საკითხის გაჭიანურებით.

საბერძნეთ-ოსმალეთის ომი.

ბათომი. სტამბოლიდან იუწყებიან რომ ქემალისტების ჯარი ემზადება ბერძნების წინააღმდეგ ახალ შეტევისათვის.

საუბარი გუნარისთან.

ბათომი. ჟურნალისტებთან საუბრის დროს გუნარისმა განაცხადა: საბერძნეთ-ოსმალეთის კონფლიქტის მორიგების წინააღმდეგი არ გახლდებით, თუ ანგორის მთავრობა ზავის გულწრფელ სურვილს გამოიჩენს. საბერძნეთი პირველსავე მოხერხებულ შემთხვევაში დაამტკიცებს მშვიდობიანობის მოყვარეობას და მეგობრობის სიმტკიცეს.

სამინისტრო კრიზისი გერმანიაში.

ბერლინი. 24-4 ბერლინის ყველა გაზეთები აღნიშნავენ გერმანიის მინისტრთა კრიზისის აუცილებლობას.

გერმანიის დათმობათა ხასიათი.

ბერლინი. 20-4. გაზეთი „ფერვერსტი“ აღნიშნავს: უსაზღვროდ დათმობა გერმანიის ახრივ ამტკიცებს გერმანიის ხალხის მზათ ყოფნას უფრო დიდ მსხვერპლზე. ანტანტის სიკეთე არის ბოროტმოქმედება ადამიანობის წინააღმდეგ. „ფორვერტსი“-ს გადმოცემს საფრანგეთსა და პოლონეთს შორის სამხედრო კონვენციის დადების ამბავს. რომლითაც ხაგულისხმევია ოკუპაციის გაფართოვება საფრანგეთის მხარესი მთელი ზიმო-სილეზიისა. ეს ზომა იქნება ახალი ავაზაკური ომი გერმანიის წინააღმდეგ. განათლებული მსოფლიო ვალდებულია აღსდგეს ამ ახალ საშინელ ომის და ბოროტმოქმედების წინააღმდეგ.

პროტესტი საფრანგეთის წინააღმდეგ.

ბერლინი. 20 4. გერმანიამ მიმართა ერთა ლიგას პროტესტის ნოტით საარის ბასეინში საფრანგეთის ვალიუტის შემოღების გამო. გერმანიის მთავრობა ამ ფაქტს, ვერსალის ხელშეკრულების დაარღვევათ სთვლის.

ქალების ხმის მიცემის უფლება.

ათინა. კონსტიტუციის გადამსინჯავმა კომისიამ დაადგინა, რათა ქალებს მიეცეს ხმის მიცემის უფლება.

გერმანიის ახალი ნოტა.

ნაუენი. 24-4. გერმანიის საგარეო საქმეთა მინისტრმა სიმონსმა ლაშით ამერიკაში გაგზავნა ნოტა ზარალის ანაზღაურების ახალი წინადადებით.

ნაუენი. 24-4 (რადიო). გერმანიის მთავრობამ პარიზში აცნობა ახალ წინადადების შემდეგი 4 მუხლი: 1) გერმანია კისრულობს მუშაობის ხარჯს და ნგრეულ ოლქების აღსადგენათ განსაზღვრულ სექტორებში. მუშაობა უნდა სწარმოებდეს გერმანიის ხელმძღვანელობით.

2) გერმანიის მთავრობა მხარს უჭერს გერმანიის მუშათა კავშირის წინადადებას. 3) გერმანია მზად არის აცნობოს სახელები კერძო მწარმოებლების რომლებიც მზად არიან იმუშაონ საფრანგეთის უსახლ-კარო მცხოვრებთათვის. 4) ყოველი ცალკე წინადადება, მიღებული ანტანტის მთავრობისაგან, იქნება დაწვრილებით განხილული გერმანიის მთავრობის მიერ.

პროტესტი რურის ბასეინის ოკუპაციის წინააღმდეგ.

ბერლინი. აპრილის 24. ინგლისის მუშათა კონგრესმა გამოიტანა რეზოლიუცია, რომელშიაც აღნიშნავენ უკმაყოფილებას რურის მადაროების ოკუპაციის გამო. ინგლისის მუშები აცხადებენ, რომ ეს სამხედრო ზომა არის ზნეობრივი და პოლიტიკური ბოროტმოქმედება, რადგანაც ამ ზომას შედეგად მოსდევს გაღატაკება გერმანიის მუშათა კლასისა, რაც დამღუპველად მოქმედობს ინგლისის ინტერესებზე. ინგლისის მუშათა აზრით, პასუხისმგებლობა გერმანიის წინადადების მიუღებლობისა არ შეიძლება დააწვეს გერმანიას, ვიდრე არ იქნება დამტკიცებული გერმანიის დანაშაული. მუშები აცხადებენ, რომ ინგლისის ეკონომიურ სიმძლავრის აღსადგენად, საჭიროა გერმანელი მუშათა ხელი და გერმანული საქონელი.

კოტე ყიფიანი
(მისი გარდაცვალების გამო)

ქართულ რამპის წინ სიკვდილის ლმერთმა ჩამოიარა.

სულ ცოტა ხანში ქართულმა სცენამ დაჰკარგა ბრწყინვალე პლეადა. ეს ის პლეადა, რომელთა სახელი მჭიდროთ იყო დაკავშირებული ქართულ თეატრის სახელთან.

ქართულ არტისტიულ ოჯახს ერთი წევრი კიდევ გამოაკლდა.

კოტე ყიფიანი, ეს ქართული თეატრის ძველი დაძაბუხებული ლომი დიდი ხანია ჩამოშორდა ქართულ რამპას. მხოლოდ დრო გამოშვებით ვხედავდით და სცენაზე და კვლავინდებურად ანათებდა ქართულ რამპას. ვისაც კოტე ყიფიანი უნახავს სცენაზე, ერთხელ მაინც, ყველა დარწმუნდებოდა რომ იგი დიდი მსახიობი იყო.

ქართველ საზოგადოებას უექველია ახსოვს მისი მეფე ლირი, სვიმონ ლეონიძე, ანანია გლახა, შევლოხა...

რა იყო კოტე ყიფიანი ქართულ სცენისთვის?

განა ეხლა შეიძლება მისი დაფასება?

მხოლოდ ერთი უნდა ვთქვათ; კოტე ყიფიანი ქართულ თეატრის ერთი იმ დედაბოძთაგანი იყო, რომლისოდ ქართული თეატრი, ის ქართული თეატრი, რომელიც ქართველ ხალხის ცხოვრებაში დიდი კულტურული როლი ითამაშა და „ეამთა მონობისას“ ჩვენში ღვივებდა მიფერფლილ ცეცხლს—წამოიქცეოდა და დაეცემოდა. კოტე ყიფიანმაც სხვებთან ერთად გაამაგრა ქართულ თეატრის კედლები და მთელი ხახევარი საუკუნე ეწეოდა მძიმე უღელს და ვინ არ იცის კიდევ რომ ქართველი მსახიობი ქართულ თეატრისთვის როგორი ცეცხლის კოცონზე იწვებოდა.

რამდენი ტანჯვა გამოიარა ქართველმა მსახიობმა, რამდენი მდუღარე ცრემლები ღვარა მან, მაგრამ სამარეს კარებამდის კი მიიტანა თავისი წამების ჯვარი.

დიდი ღვაწლი მიუძღვის ქართველ მსახიობს ქართველ ხალხის გათვითცნობიერებაში, კულტურულ ზრდაში და ეროვნულ თვით შეგნებაში.

კოტე ყიფიანი არა მარტო დიდი მსახიობი იყო, ის იყო კიდევ დიდი ქართველი, დიდ პატრიოტიულ ოჯახში აღზრდილი და გაზვითარებული, სპეტაკი და ჭეშმარიტი მოქალაქე.

თეატრალმა კრიტიკამ სამართლიანად უნდა აღიაროს რომ კოტე ყიფიანი ქართულ თეატრის ერთი უნიჭიერესი არტისტი იყო.

მსახიობის მხატვრული ტემპერამენტი მართლაც იმდენად ძლიერად სცემდა რომ იგი სძლევდა იმისთანა დიდებულ სახის განსხეულებას როგორიც შექსპირის ლირია. კ. ყიფიანსათანა მეფე ლირის შემსრულებელი ქართულ სცენას არ ჰყავდა.

მე კარგად მახსოვს განსაკუთრებით მისი მეფე ლირი.

საშინელი ქარიშხალი.

სტიქიონი—განრისხებული.

თითქოს ცა და დედამიწა ჰიდაობს და ერთმანეთს ებრძვის და აი ეხლა ან ერთი მოერევა ან მეორე.

ასეთია ტრაგედია შექსპირის

და ამას გვაჩვენებს თვით მისი გმირის დიადი სულის კვეთება.

კოტე ყიფიანი თუ არ იმღეროდა მსოფლიო სახელს, მან მაინც მსოფლიოს ... ტები მოგვცა და ეს ქართველ მსახიობს დიდ ღირსებათ უნდა ჩაეთვალოს. ...

სავსე ტრაგიული პათოსით იდგა მაყურებლის წინ შეშლილი ლირი, თმა აბურძგვლილი, და მსახიობს აქ მართლაც ჰქონდა დიდი მომენტები. ხმით, სახით, ჰარმონიულ შეხებით კოტე ყიფიანი ნათელჰყოფდა მსახიობის დინამიკას და მისი არტისტიული ჟესტი და დარბაისლური ქართული კილო განცდილი იყო ესტეტიურად.

ამ მხრით იგი იყო მსახიობი—კლასიკი.

სვიმონ ლეონიძე და ანანია გლახა ერთი უძვირფასესი საგვირგვინო როლები იყო მსახიობის რეპერტუარები და საზოგადოების მიერაც ყოველთვის დადაფნული.

ამ როლებში კ. ყიფიანმა გვიჩვენა ქართველ ადამიანის მაღალსულოვნობა და კეთილშობილობა. რამდენი პატრიოტიზმის განცდით იყო შესისხლხორცებული ეს სახეები.

კოტე ყიფიანი ბუნებით დიდი არისტოკრატი იყო და დიდი მსახიობიც მიტომ იყო. დურგალგალი და მეჩექმე თავის დღეში ვერ შევა სცენაზე.

იმიტომაც არა ერთხელ უთქვამთ აბალგაოდა მსახიობებისთვის: „ისწავლეთ კოტე ყიფიანისგან სცენაზე როგორ უნდა სიარული ან ხელთათმანების გახდაო“.

დიახ, ჭეშმარიტად! ყიფიანი დიდი მსახიობი იყო. ნამდვილი არტისტი—ინტუიციის და განჭვრეტის.

ძნელია საერთოდ რამდენიმე სტრიქონში აღნუსხო მსახიობის მთელი მოღვაწეობა და მერე ისიც ქართველ მსახიობის! ამას ხომ ქართულ ისტორიის გადათვალიერება უნდა, ქართველ ხალხის ცხოვრების გაცნობა და შესისხლხორცება.

დღეს კიდევ გაიჭრა დიდების პანთეონში ქართველ მსახიობის ერთი სამარე.

ძვირფას საფლავებს კიდევ ერთი ძვირფასი საფლავი მიემატა.

და ჩვენ ვეტყვით მათ:

გრწამდეთ ესე სამარადისოდ ჩვენი აღსარება: ტანჯული ქართველი ერი, რა ტანჯვასაც არ განიცდიდეს, თქვენგან „თელილ გზას“ არ გადაუხვევს და იგი მარად ჟამს დაიცავს როგორც თქვენი სახელის ხსოვნას, ისე თვის სამშობლოს უკვდავების იდეას.

ვახტანგ გარიკი.

ნავთ-სადგურის გადატანის საქმისათვის

გზათა უფროსმა კომისარმა მირონოვმა შემდეგი განკარგულება გასცა: ამიერ კავკასიის რკინის გზების ნავთით თანაბარ მიწოდებისათვის და ყველა წინანდელ განკარგულებათა გასაუქმებლად მყარდება შემდეგი წესი: ყოველ დღე ბაქოდან კენტ დღეებში იგზავნება თითო, ხოლო წყვილ დღეებში ორორი სამარშრუტო მატარებელი ერთის ორთქმავლით 48 ცისტერნის შემადგენლობით და ერთ მეოთხე ან მესამე კლას. ვაგონით ორთქმავლის და კონდუქტორთა ბრიგადები და შემკეთებელ ზეინკალთა დასასვენებლად. აღნიშნულ შემადგენლობით მატარებელი მიდის ევლახამდი, სადაც მას ხსნიან ცისტერნს ევლახის, განჯის და აქსტაფის სადგურების საჭყობების გასავსებად. ევლახის შემდეგ მატარებელი მიდის ისევ ერთი ორთქმავლით. აქტაფამდი, რადგანაც დაცლის შემდეგ ცარიელები დაუყოვნებლივ სამარშრუტო მატარებლითვე იგზავნება უკანვე ბაქოში. ამასთანავე გზაში განაწილებული სადგურები თავიანთ ცარიელ ქვაბებს მოუამებს. ევლახში მოხსნილი სავსე ქვაბები დაუყოვნებლივ იგზავნება განჯაში და აქსტაფაში პირველ ადგილობრივ მატარებლით. აღნიშნულ წესის ცხოვრებაში გასატარებლად განზრახულია, 23 აპრილიდან გაიგზავნოს ტფილისიდან პირდაპირ ორთქმავალი ორი სამარშრუტო მატარებელი, არა ნაკლებ 40 ცარიელ ქვაბისა და ერთ ბრიგადისათვის დასასვენებელ ვაგონის შემადგენლობით. ბაქოში მოსვლისას, ყველა ქვაბები დაუყოვნებლივ უნდა ჩააყენონ ასავსებათ და ავსების შემდეგ სამარშრუტო მატარებელი უნდა გაიგზავნოს უკანვე პირდაპირ ტფილისამდე ორთქმავლით. იმ შემადგენლობით, როგორიც იყო ზევით ნაჩვენები. წინადადება ეძლევა ლიანდაგის ყველა უფროსებს მიაქციონ განსაკუთრებული ყურადღება აღნიშნულ სამარშრუტო მატარებელთა წესიერ მიმოსვლას. სახელდობრ: სადგურების ყველა უფროსებმა უნდა მიიღონ ყოველი ზომა სამარშრუტო მატარებლის შეუფერხებლად გატარებისათვის, ორთქმავლისათვის წყლისა და სათბობის მიწოდება უნდა შეუფერხებლივ სწარმოებდეს. იმ შემთხვევაში, თუ ორთქლმავალს დასჭირდება მცირედი შეკეთება, ეს დამოუკიდებლად უნდა მოხდეს და საჩქაროთ, და თუ შეკეთებას დასჭირდები ექვს საათზე მეტი დრო, მაშინ ორთქლმავალი დაუყონებლივ უნდა შეიცვალოს სათანადო დეპოდან მარქაფ ორთქლმავლით. ბაქოში მოსულ ცარიელ სამარშრუტო მატარებლების ასავსებათ და უკან დასაბრუნებლათ ინიშნება ვადა არა უმეტეს 36 საათისა, და სტაგლიაში მისულ დასაცლელ სამარშრუტო მატარებლისათვის მისვლის მომენტიდან წასვლამდე 12 საათი. პასუხისმგებლობა აღნიშნულ ვადებში მატარებლის გაგზავნისა ედება ბაქოში მომრაობის უფროს სტაგლიაში კი სადგურისა და ხაგასადენის უფროსებს. გზებზე გაუკეთილებათა უფროსებს თავიანთ ხაწილების ფარგლებში.

გზათა უფროსი და კომისარი

მირონოვი.

სახალხო მეურნეობის უმაღლეს საბჭოს პრეზიდიუმის დადგენილება.

1. შავი ქვის წარმოების ყოველმხრივ დაცვისა და განვითარებისათვის სახალხო უმაღლეს საბჭოს სამთო კომიტეტთან არსდება ჭიათურის შავი-ქვის მრეწველობის სამმართველო, რომელიც იმყოფება ქალაქ ჭიათურაში.

2. აღნიშნული ჭიათურის შავი-ქვის მრეწველობის სამმართველოს გამგეობაში შედის:

ა) სამადნეთა ტეხნიკური მხრივ ზედამხედველობა და მოძიებანი, ბ) სამადნეთა ექსპლოატაციისათვის მიმართულების განსაზღვრა, გ) საორწმოებების მოძიებანი აუცილებელ მასალით და ... შავი-ქვის მრეწველობის სტატისტიკის, წარმოება და აგრეთვე განხილვა ყველა იმ საკითხებისა, რომელთაც წინად არჩევდა ჭიათურის შავი-ქვის მრეწველთა საბჭო და ე) შავი-ქვის მრეწველობის გეგონვებისთან დაკისრებული აღმრული და მომავალში წარმოშობილი საკითხები, რომლებიც არ შეადგენენ სახალხო მეურნეობის უმაღლეს საბჭოს სხვა განყოფილებათა და დაწესებულებათა ფუნქციებს.

შენიშვნა: ჭიათურის შავი-ქვის მრეწველთა საბჭო ამიერიდან გაუქმდება.

3. ჭიათურის შავი ქვის მრეწველობის სამმართველოს სათავეში სდგას კოლეგია შვიდი კაცისაგან შემდგარი. კოლეგია წარმოადგენს სამმართველოს გამგებლობის აღმასრულებელ ორგანოს.

4. სამმართველოს კოლეგია შესდგება სარეწაოს მუშათა პროფესიონალურ კავშირის ორი წარმომადგენლისა, შავი ქვის წარმოებათა ფირმების 4 წარმომადგენელისაგან, რომლებიც ირჩევიან შავი ქვის წარმოებათა ყველა ფირმებში მომუშავეთა საერთო კრების მიერ.

2 კოლეგიის წევრი და თავმჯდომარე ინიშნება სახალხო მეურნეობის უმაღლეს საბჭოს პრეზიდიუმის მიერ.

5. ჭიათურის შავი ქვის მრეწველობის სამმართველო პირდაპირ ექვემდებარება სახალხო მეურნეობის უმაღლეს საბჭოს სამთო კომიტეტს.

თავმჯდომარის მოადგილე

ხ. კარტოზია.

საქმეთა მმართველი

გ. მადლიხონი.

19 აპრილი 1921 წ.

ქალაქის სტატისტიკურ ბიუროსაგან

თანახმად საბჭოთა სახელმწიფოებრივი სტატისტიკის დებულებისა საჭიროა პირდაპირი გატარება ცხოვრებაში ერთიანი სტატისტიკის ამის ყოველგვარ სფეროში საქართველოს რევოლიუციონური კომიტეტის ა. წ. 3 (აპრილის № 35 დეკრეტით ...) ... საქართველოს რესპუბლიკის შესახებაც ... სტატისტ. სამმართველოს ოფიციალური მოწერილობის ა. წ. 25 აპრილის თარიღით № 571 წინადადება ეძლევა ტფილისის რევკომის ყველა განყოფილებების და ორგანიზაციათა სტატისტიკურ ის სამუშაო პროგრამისა და ორგანიზაციული მხრივ დაემორჩილონ ქალაქის სტატისტიკურ ბიუროს.

აღნიშნულ განყოფილებებს და ორგანიზაციებს აქვთ უფლება შეუდგნენ რაიმე სტატისტიკურ გამოკვლევებს და აღწერას, თუ ქალ. სტატისტიკურ ბიუროს მიერ არ იქმნება წინასწარ მოწონებული და დამტკიცებული მათი მუშაობის გეგმა და პროგრამა.

ამასთანავე ერთად წინადადებას ვაძლევ აღნიშნულ განყოფილებათა და ორგანიზაციათა სტატისტიკურ იაჩეიკებს ერთი კვირის ვადაში, დღეიდან ამ განკარგულების გამოცხადებისა, თანახმად ცენტრ. სტატის. სამმართველოს მოთხოვნისა, წარმოადგინონ ქალაქის სტატისტიკურ ბიუროში (სახალხოსა და მტკვრის ქუჩის კუთხე, მესამე სართული) შემდეგი ცნობები:

1) ოვეკომი რომელ განყოფილებაში ან დაქვემდებარებულ ორგანიზაციაში იმყოფება სტატისტიკური იაჩეიკა.

2) შტატი იმ იაჩეიკის,

3) ვინ უდგას სათავეში სტატისტიკის.

4) რა სტატისტიკური და საერთო განათლება და სწავლა აქვს სტატისტიკური იაჩეიკის ხელმძღვანელს.

ამ განკარგულების შეუსრულებლობისათვის პასუხს აგებს განყოფილების სტატისტიკის ხელმძღვანელი.

რევკომის თავმჯდომარე ...

გამგე ... კომისარიატისა.

დაიკარგა სახელმწიფო უნივერსიტეტიდან მიცემული პ. ... ის მოწმობა შალვა გიორგის ძე ჩაგუნავას სახელობაზე, გთხოვთ ჩაითვალოს გაუქმებულად. 998

დაიკარგა შვიდი პასპორტი ... ტფილისის პოლიცმეისტერის კანცელარიიდან 1905 წელს № 1.531. ძმოვხელს ვსთხოვ ... დუშეთის ქუჩა № 7. ... ბაილ ახდრიას ძე ბუტიაშვილი. 997

დაიკარგა პასპორტი არამ ხაჩატუროვის ძე გაბრიელიანის სახელობაზე ... ... აღებული № 8437 1920 წ. სექტემბრის 2-ს რაც უნდა ჩაითვალოს გაუქმებულად. სახლის კომიტეტი № 10. 1002

დაიკარგა მარტის 14-დან ყმაწვილი 19 წლისა გრიგოლ ... ძე მონიავა შემდეგი ნიშნით: ტანით საშუალი, თეთრი, ცხვირის წვერი ცოტა გვერდზე მოქცეული ... : ბუშლატი, წითელი, პალტოს ... , ... ლი, ... ფერი ... სახვევით. ჯიბეში ... გასავლელი აქვს.

ვინც რამე იცის მის შესახებ, ვსთხოვ აცნობოს ხ. ლოლუაში, ... ის რაიონის რევკომში ... ინსტრუქტორ მონიავას. 1003

დაიკარგა სასწრაფო წიგნაკი, 191 აპრილის 16 ... ძეშ ... ორი ... რაიც ჩაითვალოს გაუქმებულად. 915

დაკარგულია მოცემული საწევრო ბილეთი № 387 ... ში ... დასახელებულ კავშირიდან. ვაცხადებ გაუქმებულად.

916 პოლიკარპე დავითის ძე ხანიკაძე.

ყოფ. გიმნაზ. დამამთავრებელი და გამგე მათემატიკის მასწავლებელი ი. ძაძამიძე
ამზადებს საშუალო სასწავლებლის
... კლასებში ... 4, 6 კლასის მოწმობაზე პლეხანოვის და ალექსის ქუჩ. კუთხე 25—5, 9—12 ს. 4—6 ს. 796